

Reporting uhlíkového cla

Ing. Petr Koubovský, daňový poradce, č. osv. 3891 – Rödl & Partner, k.s.

Jen pro forma – mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích, anglicky Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) byl přijat nařízením Evropské komise v červenci 2021. Bližší informace o nařízení a další souvislosti jsou dohledatelné na https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en#webinars.

CBAM je novým mechanismem uhlíkového vyrovnávání na hranicích. Tzv. uhlíkové clo doplní současný systém obchodování s emisními povolenkami v Unii (EU ETS). Tento zaváděný mechanismus je jedním z ústředních pilířů ambiciózní agendy EU „Fit for 55“.¹ Únik uhlíku není žádoucí, stejně jako přesun výroby s vysokými emisemi do zahraničí mimo EU, kde stačí splnit nižší standardy. Spotřeba emisí CO₂ v rámci EU klesá již mnoho let. V porovnání emisí CO₂ spojených s výrobou zboží pro EU a zboží vyrobeného v mimo EU, tak tyto jsou o cca 7 % vyšší.

KOHO SE TÝKÁ CBAM?

CBAM se týká společností dovážejících vybrané výrobky ze zemí mimo EU, jejichž výroba je náročná na emise CO₂ (typicky např. cement, hliník, hnojiva, elektřina, vodík, železo a ocel a následné produkty, jako jsou například šrouby a svorníky). Od 1. října 2023 tak vzniká povinnost hlásit dovoz těchto výrobků a související emise na jejich výrobu (uhlíkovou stopu).

Pokud se obchody realizují se Švýcarskem, Norskem a Velkou Británií, nemusíte žádné povinnosti související s mechanismem uhlíkového cla řešit. Švýcarsko a Norsko jsou opravdu výjimky, na které se mechanismus nevztahuje. Při posuzování, zda se na zboží mechanismus vztahuje, je však nutné zkoumat (nepreferenční) **původ** dováženého zboží, nikoliv pouze to, odkud se zboží fyzicky dováží/kde je usazený dodavatel. Velká Británie, podobně jako Turecko, které je členem celní unie s EU, výjimku nemají.

OD KDY REPORTOVAT CBAM?

Období platnosti	Fáze CBAM	Co a jak mít a s čím počítat
1. října 2023 – 31. prosince 2025	Jde o tzv. přechodné období	Čas vše nastavit a připravit...
Od 1. ledna 2026	Ostrá fáze CBAM	Je třeba mít vše hotové a zavedené, jinak hrozí zbytečné sankce...
Od roku 2035	Konec bezplatných emisních povolenek (EU ETS povolenky).	-

REPORTOVAT CBAM, ČI DOKONCE PLATIT UŽ V 2025?

Ještě stále se jedná pouze o hlášení tzv. dovezených emisí, nikoliv o povinnost platby uhlíkového cla při dovozu (CBAM) jako takového. Čas platit uhlíkové clo nastane až od roku 2026.

Obdobím k reportování je kalendářní čtvrtletí, přičemž výkaz je nutné podat vždy do konce kalendářního měsíce následujícího po skončení daného čtvrtletí. Reportování

výkazu se provádí prostřednictvím speciálního elektronického portálu. Celní správa v této souvislosti vydala na svých webových stránkách první krátkou informaci.²

Až do konce října 2024 měly podniky po dobu jednoho roku povinnost import komodit pouze evidovat a čtvrtletně hlásit celní správě, jak bylo uvedeno výše. Nyní se tato povinnost rozrůstá o zpracování čtvrtletního hlášení, jehož obsahem musí být skutečné množství emisí daných produktů a surovin vzniklých při jejich výrobě. Dovozcům přibyla tedy povinnost zjistit u dodavatele komodit informaci o emisích, které při výrobě či zpracování produktu vznikly. Zatímco v dřívějších

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_21_3541
² <https://celnisprava.gov.cz/cz/aktuality/Stranky/Informa%C4%8Dn%C3%AD-povinnost-spr%C3%A1vce-cla-ve-v%C4%9Bci-mechanismu-uhl%C3%ADkov%C3%A9ho-vyrovn%C3%A1n%C3%AD-na-hranic%C3%ADch.aspx>

čtvrtletních hlášeních bylo možné uvést standardizované tabulkové hodnoty emisí, nově musí dovozci již reportovat skutečné naměřené hodnoty.

Prohlášení CBAM

Roční výkaz podáváný od roku 2026 – vždy k 31. květnu následujícího roku a obsahující informace o:

- celkovém množství dovezeného zboží v tunách nebo megawatthodinách
- celkových obsažených emisích v tunách emisí CO₂ na tunu/megawatthodinu
- celkovém počtu odevzdávaných CBAM certifikátů dle celkových obsažených emisí po případném snížení o cenu uhlíku zaplacenou v zemi původu

Až do konce roku 2026 se nepočítá se související platbou (nákupem uhlíkových certifikátů), dovozci mají pouze reportovací povinnost, tj. hlásit mj. emise obsažené v dovezeném (vybraném) zboží příslušnému úřadu.

Povinnost registrace do systému vznikla již ke konci roku 2024. V případě jejího nesplnění odmítne celní úřad propustit při dovozu zboží podléhající uhlíkovému clu do příslušného celního režimu. Dovozy budou shromažďovat údaje za čtvrté čtvrtletí od 1. října 2023, ale první zprávu měli podat až do 31. ledna 2024. Správu mechanismu uhlíkového vyrovnání (CBAM), který má zajistit srovnatelné výrobní podmínky pro evropské a mimoevropské průmyslové podniky, budou mít v Česku na starosti ministerstvo životního prostředí a Celní správa.

Přístup do Evropského portálu obchodníka (Trader Portal)

Na stránkách Celní správy ČR byl v záloze „Apkace“ zveřejněn odkaz na přístup do Evropského portálu obchodníka (Trader Portal)³, což je portál, který slouží k podání a správě žádosti o povolení oprávněného hospodářského subjektu, žádosti o závaznou informaci o sazebním zařazení zboží, žádosti o status registrovaného vývoze, vydání informačního listu INF a podání vstupního celního prohlášení v systému ICS2.

V souladu s čl. 2 odst. 1 prováděcího nařízení Komise (EU) 2023/1773, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956,

3 <https://celnisprava.gov.cz/cz/cz/stranky/search.aspx?k=Trader%20Portal>

4 <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/Stranky/default.aspx>

se v rámci oznamovací povinnosti pro účely mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích během přechodného období má oznamovací povinnost:

- dovezce, který podává celní prohlášení s návrhem na propuštění zboží do volného oběhu vlastním jménem a na vlastní účet;
- osoba, která je držitelem povolení k podání celního prohlášení podle čl. 182 odst. 1 nařízení (EU) č. 952/2013, a která deklaruje dovoz zboží;
- nepřímý celní zástupce jmenovaný v souladu s čl. 18 nařízení (EU) č. 952/2013, který podává celní prohlášení v případě, že je dovezce usazen mimo Unii, nebo pokud tento nepřímý celní zástupce souhlasil, že bude plnit oznamovací povinnosti v souladu s čl. 32 nařízení CBAM.

Podle Evropské komise by část příjmů z uhlíkového cla měla být jedním ze zdrojů, s jejichž pomocí bude EU splácet svou první společnou půjčku na mimořádný fond obnovy. Komise by z cla chtěla pro tento účel získat zhruba miliardu eur (24,5 miliardy korun) ročně.

CO NÁS ČEKÁ OD 1. 1. 2026?

Dovozy budou muset na nakupovat tzv. CBAM certifikáty, právě na základě emisí obsažených v dovezeném zboží. Cena těchto CBAM certifikátů se bude odvíjet od ceny evropských emisních povolenek.

Od roku 2025 mají nově přístup do CBAM portálu i samotní výrobci ze třetích zemí, kteří by měli mít možnost do portálu nahrát svá data o uhlíkové stopě svých výrobků, což by následně mohli použít dovozci při vytváření svých CBAM reportů. **Co je třeba udělat?**

V daném ohledu je jednoznačně doporučením provést detailní revizi obchodních transakcí ve smyslu dováženého zboží a produktů, přičemž zásadním faktorem je správné zařazení předmětného zboží. K zařazení se používá celní sazebník, který vychází z Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.⁴

Na místě je také revize dosavadní smluvní dokumentace s dodavateli, zejména co do stanovených povinností týkajících se sdílení či poskytování informací nutných a potřebných ke splnění CBAM reportingové povinnosti.

UPOZORNĚNÍ REDAKCE

ÚČTOVÁ OSNOVA 2025

Aktualizovali jsme **Účtovou osnovu pro podnikatele!** Nově tu najdete výklad všech účtových tříd a skupin, účetní souvztažnosti, daňové dopady operací na jednotlivých účtech, popis nejčastějších chyb, na které byste si měli dát pozor a vzory účetních dokumentů od cestovního příkazu až po rozvahu.

